SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. Ч. 91. JERSEY CITY and NEW YORK, ВІВТОРОК, 15-го ТРАВНЯ 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, TUESDAY, MAY 15 1990 No 91 РІК XCVII

КРЕМЛЬ ВИДАВ НОВІ ЗАКОНИ

Москва. — Верховна Рада СССР 26-го квітня постановила ввести в дію закони „Про розмежування повноважень між Союзом ССР і суб'єктами федерації" та „Про вільний національний розвиток громадян СССР, що проживають за межами своїх національно-державних формувань чи тих, які не мають їх на території СССР".

У законі про розмежування повноважень зокрема сказано, що „за кожною союзною республікою зберігається право вільного виходу з СССР". Рішення про вихід приймається вільним волевиявленням народів союзної республіки шляхом народного плебісциту. Територія союзної чи автономної республіки не може бути змінена без її згоди, а кордони між республіками можуть змінюватися за їх взаємною угодою, „яка підлягає затвердженню Союзом ССР".

До виключного відання Союзу ССР належить управління залізничним, повітряним, морським, магістральним і трубопровідним транспортом, оборонними об'єктами, космічними дослідженнями, єдиною енергетичною системою, загальносоюзними системами зв'язку та інформації, зберігання і використання розщеплюваних матеріялів та багато іншого.

Конституція СССР і закони СССР обов'язкові до виконання в усіх союзних республіках.

В законі про мови сказано, що держава сприятиме культурному і мовному розвиткові груп інших національностей, однак задоволення їхніх запитів і потреб „не повинно наносити шкоду правам і законним інтересам тих національних спільнот, серед яких вони проживають".

Ради народних депутатів мають забезпечувати національним групам: представництво у виконавчих і розпорядчих органах; вільне використання рідної мови; створення національних груп в дошкільних установах, національних кляс і шкіл; розвиток національної культури, традицій, побуту; отримання інформації на рідній мові.

У вівторок, 24-го квітня Верховна Рада СССР постановила також ввести в дію новий закон „Про мови народів СССР", у якому сказано, що держава повинна піклуватися про відродження, збереження і розвиток мов усіх народів СССР.

Всі три закони підписані президентом СССР М. Ґорбачовим, опубліковані в центральних газетах.

Насправді ж ці закони не такі демократичні, як, здавалося б, повинні бути в часи так розреклямованої перебудови. Скажімо, „Закон про мови народів СССР" викликав велике занепокоєння серед громадськости України, оскільки він вступає в протиріччя з прийнятим 29-го жовтня 1989 року „Законом про мови в Українській ССР" і конституцією УССР, у яких досягнуто взаємоприйнятий балянс інтересів різних мовних груп населення України.

Як повідомляє газета „Літературна Україна" ч. 18 з 4-го травня, закон „викликав гострий спротив з боку ряду громадських організацій України, таких як Спілка Письменників України, Товариство української мови ім. Т. Шевченка, а також Інституту мовознавства ім. О. Потебні АН УССР та інших, які заперечують проти встановлення єдиної загальнодержавної мови — офіційної мови СССР".

Народні депутати України вважають, що цей закон не може бути прийнятий, бо він суперечить принципам суверенности союзних республік. Народні депутати СССР від України виступили з заявою, яку від їх імени 24-го квітня зачитали: І. Вакарчук на засіданні Ради Союзу Верховної Ради СССР. Д. Павличко на засіданні Ради Національностей ВРСССР. Заяву підписали народні депутати СССР від України: Ю. Щербак, С. Рябченко, І. Вакарчук, Я. Гіль, А. Якименко, Д. Смирнов, О. Гончар, Д. Павличко, В. Мартиросян, В. Яворівський, Р. Федорів, Р. Братунь.

Їх підтримали і приєднали свої підписи народні депутати УССР: П. Осадчук, О. Ємець, П. Мовчан, З. Дума, В. Пилипчук, М. Поровський, М. Горинь, Косів, І. Юхновський, О. Влох, Р. Лубківський, Р. Іваничук, М. Голубець, С. Головатий; члени правління Товариства української мови імени Тараса Шевченка: А. Буртовий, А. Бурячок, В. Гейченко, І. Дзюба, С. Довгаль, В. Дончик, В. Іщенко, В. Кулинич, І. Мельник, А. Мокренко, Г. Мусієнко, А. Погрібний, В. Червоній, В. Шевчук, Н. Поклад; письменники і вчені Харкова: Р. Полонський, А. Перерва, В. Дяченко, М. Кіндратенко, В. Тимченко, А. Вовченко, П. Коваленко.

Заяву вже підписали у Харкові понад три тисячі громадян, збір підписів триває в усій республіці.

С. Гавриша переобрано на голову Філядельфійської Округи УНСоюзу

Філядельфія (с.г.). — У неділю, 25-го лютого ц.р., тут в залі власного Дому відбулися 51-ші Річні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Філядельфійської Метрополітальної Округи з участю понад 40 відділових урядовців.

Степан Гавриш

Наради відкрив голова Степан Гавриш. Він привітав головного предсідника д-ра Івана Флиса, почесного члена Головного Уряду та почесного голову Округи проф. д-ра Богдана Гнатюка, головного радного Василя Пастушка, директора професійних організаторів Юрія Дранса і гостя з Польщі.

Відтак мгр Іван Скочиляс заінтонував молитву „Отче наш", а по молитві вшановано пам'ять союзовців Округи, які в звітовому часі відійшли у вічність. Після вступного слова, прийняття денного порядку, вибрано Президію нарад в особах д-р Б.Гнатюка, предсідника, і мгра І. Скочиляса, секретаря. Також затверджено Номінаційну комісію: інж. Іван Скіра, голова, та Андрій Кушнір, Микола Пришляк, Василь Євтушенко і Яким Козел, члени.

Висловивши подяку в імені обраної Президії за довір'я д-р Б.Гнатюк, згідно з денним порядком, зарядив відчитання протоколу з останніх Загальних зборів, що його відчитав мгр І. Скочиляс, а відтак запросив до звітів членів уступаючої Управи. Першим про багатогранну парцю Округи звітував голова С. Гавриш. Його звіт віддзеркалював різні ділянки праці, а головно організаційну, імпрезову і репрезентаційну. Інформуючи про організаційну пра-

(Закінчення на стор. 3)

Український прапор Львова з 1918 року спалено

Джерзі Сиτі, Н.Дж. — Львівський щоденник „Молодь Галичини" тоді ще „Ленінська Молодь" з датою 20-го березня подав цікаву інформацію В. Стенка, доцента Львівського Медичного Інституту, про долю українського національного прапора, що був святочно вивішений на ратуші Львова 1-го листопада 1918 року.

В. Стеник пише, що тоді вивішено властиво аж п'ять прапорів — один великий посередині і чотири малі на чотирьох рогах вежі ратуші.

Коли в 1920 -их роках організовано Український Національний Музей, пише автор, два з них — менший і більший — передано туди. Доля трьох інших невідома. У цьому музеї вони зберігалися до вересня 1939 року.

У 1944 році, після звільнення Львова, прапори та інші музейні матеріяли опинилися у Львівському Історичному Музеї.

В. Стеник подає, що бачив їх там особисто, працюючи в музеї від 1945 до 1949 року. „Обидва прапори були зв'язані шнурком. Більший мав довжину понад 2 м. Саме полотно під впливом часу трохи вицвіло і на ньому було два або три невеликих пошкодження (правдоподібно від куль?). До древця була прикріплена інвентаризаційна картка (скручена) з номером і таким текстом: „Прапор, який встановлено на міській ратуші Львова 1 листопада 1918 року".

Далі автор інформує, що у тій же збірці знаходилися звалені на одну купу прапори різних українських культурних, релігійних, спортових товариств, різні письмові матеріяли, багато фотоілюстрацій із життя УСС і УГА. Було там дуже багато різнородних картин довоєнних львівських музеїв.

„З великим сумом і обуренням я довідався", — пише В. Стеник, що в 50-их роках по розпорядженню тодішнього директора музею (залишимо його прізвище в забутті) прапор нашого національного відродження, інші прапори, одежа січовиків і інші речі були спалені! У фантастичній безглуздій боротьбі з українським „націоналізмом" спалювали навіть і такі „небезпечні" предмети, як довоєнна одежа львівських пожежників. Коментарі зайві".

МЕЙОР НА ФЕСТИВАЛІ

Ню Йорк. — Згідно з повідомленням, одержаним від Дебі Пуччі, зв'язкової етнічних груп у бюрі посадника Ню Йорку Дейвида Дінкінса, він плянує відвідати Український Фестиваль церкви св. Юра в Ню Йорку, щоб привітати українських нюйокчан, біля 3-ої год. по полудні в суботу, 19-го травня.

Створено Сестрицтво УАПЦ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — З Києва повідомлено, що там відбулись Установчі збори Всеукраїнського Православного Церковного Сестрицтва.

На збори прибули делеґати з Києва, Одеси, Львова, Тернополя, Луцька, Івано-Франківського та інших міст України.

Обов'язки голови нової української православної церковної організації доручено виконувати Марії Бурлаці, а виконавчим секретарем обрано Ярину Тимошенко.

Президент УНР порушив ряд проблем у листі до Дж. Буша

Вашінгтон. — Президент Української Народної Республіки в екзилі Микола Плавюк, взявши до уваги дату наближення вершинної конференції, яка тим разом відбудеться у Вашінґтоні, надіслав на адресу бюра президента З'єднаних Стейтів Америки Джорджа Буша довшого листа, у якому він порушив цілий ряд справ і проблем, тісно пов'язаних з Україною й іншими поневоленими Москвою народами.

Президент УНР, нав'язуючи до офіційних повідомлень про зустріч на вершинах, каже, що Адміністрація ЗСА, обговорюючи з президентом СССР Михаїлом Ґорбачовим міжнародні проблеми світу, не повинна поминути мовчанкою відносини у Совєтському Союзі між центральним урядом в Москві і поодинокими республіками.

Треба пригадати, що у своїх прилюдних виступах, колись і тепер, президент Дж. Буш кількаразово пригадував про традиційні американські зобов'язання принципів свободи і національної незалежности усіх народів, які повинні користуватися рівними правами з іншими вільними народами. З'єднані Стейти Америки на протязі років, — говориться у листі М. Плавюка, — придержувалися цих принципів і базували на них свою зовнішню політику, доказом чого було невизнання Урядом ЗСА анексії балтійських республік в 1940 році, яке наступило у висліді засуджуючого договору між Москвою і гітлерівською Німеччиною. Ситуація тепер значно змінилася в Совєтському Союзі і також інші поневолені народи, в тому числі український, домагаються збільшення свобід, суверенности і незалежности.

„Ми хочемо звернути Вашу увагу на ще одну жертву поневолення, а саме на Україну і російський експансіонізм у відношенні до неї. Тоді, коли балтійські народи втратили свою незалежність в 1940 році Україна втратила свою незалежність і свободу під час Визвольних Змагань в 1917-21 роках в боротьбі з ленінськими большевицькими ордами, переживши після цього страшний терор Чека, НКВД, КҐБ, великий голод тощо. Росіяни ще й досі домінують в Комуністичній партії України і займають більшість керівних місць". — говориться в листі президента УНР, у якому М. Плавюк закликає президента Дж. Буша підтримати самостійницькі стремління українського народу і настоювати на цьому, щоб М. Ґорбачов продовжував розпочату ним перебудову і демократизацію в СССР.

М. Плавюк просить Президента ЗСА піднести питання свободи для українського й інших народів в СССР у розмові з президентом М. Ґорбачовим, ідучи по лінії традиційної американської політики, базованої на принципах свободи для всіх.

ВЕСНЯНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Дженкінтавн, Па. — Школа українського танцювального ансамблю „Волошки" влаштовує в неділю, 20-го травня , на посілості парафії св. Арх. Михаїла, 1013 Фокс Чейс рд., Весняний фестиваль із спортовими іграми, великими виграшами та добірним смачним буфетом. Початок о год. 1-ій по полудні.

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТІВ ЛИТВИ, ЛАТВІЇ І ЕСТОНІЇ

Москва. — В столиці Естонії Таллінні відбулася зустріч президентів прибалтійських республік, які погодилися координувати вирішення справ зовнішньої і внутрішньої політики в рамках об'єднаних зусиль для досягнення незалежности від Москви.

Зустріч голів прибалтійських республік відбулася вперше після того, як вони кинули виклик Кремлеві, офіційно заявивши про свій намір вийти зі складу Совєтського Союзу.

Як перший крок такого співробітництва президент Литви Вітаутас Ляндсберґіс, президент Естонії Арнольд Руутель і президент Латвії Анатолій Горбунов підписали уроду про відродження створеної у 1934 році Ради балтійських держав, яка припинила своє існування в результаті совєтської окупації і анексії Литви, Естонії і Латвії у 1940 році.

„У нас у Литві є приповідка 'Крапля камінь пробиває'. У Москві дуже багато каменів, і наша об'єднана крапля буде мати велике значення", — сказав президент Литви В. Ляндсберґіс, виступаючи на пресовій конференції після зустрічі голів прибалтійський держав.

Хоч совєтський уряд і засоби масової інформації неодноразово критикували прагнення прибалтійських республік до незалежности, вечірня телевізійна передача „Час" з Москви показала незвичайно стриманий репортаж, схарактеризувавши зустріч прибалтійських президентів скоріше як нараду голів чужинецьких держав, ніж зустріч лідерів республік-ренегатів.

Не зважаючи на спокійний тон програми „Час", покищо неясно, якою буде офіційна реакція Кремля.

У неділю, 13-го тавня, в Таллінні у декляраціі, підписаній з заключній зустрічі, три президенти прибалтійських республік підкреслили свої наміри продовжувати боротьбу за незалежність. Вони відзначили, що вбачають своє завдання в тому, щоб „сприяти повному відновленню державного суверенітету всіх трьох республік".

„ІЗВЄСТІЯ" КРИТИКУЄ ПОВЕДІНКУ ДЕМОКРАТІВ

Москва. — Совєтська центральна газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, надрукувала у числі з 3-го травня статтю Олександра Проценка на тему: „Чи легко бути демократом", у якій він, озлоблений виступом демонстрантів на першотравневому святі в Москві, їхніми транспарантами, прапорами, написами, погрожуванням кулаками, взявся обороняти Політбюро і президента Михаїла Ґорбачова. Найбільше злости і незадоволення у кремлівських диктаторів, які рядочком розмістилися вигідно над мавзолеєм В. Леніна, викликали свободолюбні гасла: „Свободу Литві", „Геть імперію червоного фашизму", „Ґорбачов — руки геть від влади", „Геть партократів", „Політбюро у відставку" та багато інших.

Продістаються вже і до вищих достойників, членів уряду і навіть самого президента М. Ґорбачова", — пише Проценко з докором і жалує, що режим дозволив брати участь у першотравневому святі неформальним організаціям і не цензурував їхніх транспарантів, які „ображували учасників цього традиційного свята". Закордонні кореспонденти, каже він, тільки „здвигали раменами", підсміхалися. „І це ви називаєте демократією? — запитує каґебівський писака, який, як виглядає з його писання і наївних стверджень, не розуміє самої суті демократії, яка базується на повній свободі слова, вислову, критики протестів тощо. Навпаки, Проценко низько кланяється тепершнім диктаторам і каже, що „це їм ви повинні завдячувати вашу участь у святочній маніфестації і резиґнації уряду з цензури". Він каже, що народи СССР повинні дякувати тим керівникам імперії, які пішли шляхом перебудови і демократизації, а не ображати їх за те, що заповільно ведуть країну до великих політичних й економічних перетворень.

Обороняючи М. Ґорбачова, О. Проценко перестерігає перед подібними виступами, бо, мовляв, в СССР все ще є дуже багато прихильників „твердого кулака", припинення курсу М. Ґорбачова, який, нібито, довів країну до анархії. Прихильників цієї політики чимало „в нашій країні, — пише Проценко, — хоч їхній авторитет в народі покищо не надто великий". Він думає, що демонстранти, подібні до тих на Красній площі в Москві, тільки створюють ґрунт для консерватистів, прихильників старого режиму, які керуються мотивами: „чим гірше, тим краще для нас"

Щоб надати своїм арґументам" більшої сили, оборонець М. Ґорбачова вдається до фразеології. Він пише: „Чи потрібні нам сьогодні чергові історичні потрясення, і чи демократичні сили дійсно зможуть об'єднатися , сконсолідувати свої сили, щоб вивести країну з політичної й економічної кризи? Стоїть ще питання чи ці сили є дійсно демократичними і прогресивними". — закінчує свою критичну статтю О. Проценко.

У СВІТІ

У СЕУЛІ, СТОЛИЦІ Південної Кореї, відбулися найбільші за останні три роки протиурядові демонстраціі. Тисячі студентів маршували вулицямли столиці та інших міст країни в обуренні на видиме об'єднання сил новою політичною партією, яку контролює президент Ро Тай Ву. Демонстрації перетворилися в нестямне насильство в той час, як новостворена партія відбувала своє інавґураційне зібрання. Причини — політичне і економічне напруження у Південній Кореї, викликане спорадичними страйками, економічними змінами та жорстокими урядовими протизаходами. Як дуже часто трапляється у Південній Кореї, демонстрації проти уряду перетворюються в протиамериканські акції з уваги на союз ЗСА із Південною Кореєю та присутність 40,000 американських вояків

КИТАЙ ПРОГОЛОСИВ звільнення 211 осіб, ув'язнених за те, що брали участь у демократичному русі минулого року, включно з кількома дуже визначними прихильниками більшої демократизації країни. Закордонні дипломати пояснюють це потягнення китайського уряду, як спробу поліпшити стосунки Пекіну зі Заходом. Уряд також офіційно подав до відома, що „431 переступників закону, причетних до цієї колотнечі та повстання" є ще в ув'язненні та переходять слідство. Натяк на те, що ще тільки 431 особа перебуває в тюрмі з тих затриманих кількох тисяч, що їх ув'язнено після здушення продемократичних демонстрацій у червні минулого року, був першим офіційним вказанням будь-якого числа.

В АЛБАНІЇ РОЗПОЧАВСЯ ПРОЦЕС ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ

Тірана, Албанія. — Під час своєї першої зустрічі із закордонними кореспондентами президент Албанії Раміз Алія заявив в суботу, 12-го травня, що започаткованого ним процесу демократизації вже ніхто не зможе затримати тому, що албанський нарід не тільки стремить до поліпшення економічного стану, але також до повної свободи, якою користуються інші вільні народи світу. Він вірить у повний процес демократизації, але рівночасно переконаний, що Албанія затримає соціялістичний лад в країні, соціяльну справедливість, пошанування рівних прав для всіх громадян. „Зрештою, — заявив Алія, — цей шлях вибрав сам народ".

Неформальна пресова конференція, чи як він назвав „розмова з кількома західніми журналістами", мала б бути першим кроком для з'ясування змін, які наступили недавно, бо перші прояви демократизації, відкритого суспільства, зменшення урядового терору, розпочалися шість місяців тому несмілими кроками. Керівники режиму самі не знали ще як мають поступити у ситуації змін на Сході Европи й економічного об'єднання західньоевропейських держав, які готові дати всяку підтримку для звільнених від комунізму східньоевропейських країн, включаючи також Албанію, якщо вона піде шляхом демократизації, відкритого суспільства і зрезиґнує з тоталітарної форми правління.

Свою думку про зміни президент Р. Алія повторив також під час розмови з генеральним секретарем Організації Об'єднаних Націй Гавіє Перезом де Куеяром, який прибув до Тірани з офіційною візитою Алія заявив Перезові, що Албанія не буде наслідувати інші східньоеврпейські країни, які у поспіху ліквідують соціялістично-комуністичні системи, але ще немають власних концепцій заміни, а деякі навіть не знають, що це таке демократія і як вона функціонує. „Ми є маленькою країною і тому потребуємо міцного об'єднання, інакше ми натраплятимемо на великі протиріччя і не витримаємо ані політично, ані економічно", — заявив Алія генеральному секретареві ООН, першому, який відвідав формально цю країну. Він вважає наївними тих політичних лідерів східньоеврпейських держав, які хотіли б замість комунізму відразу ввести демократичну систему французького чи англійського зразку. Британський парлямент існує сотні років, тоді як в Албанії перший парлямент був створений 50 рокі тому в тяжких обставинах диктарури Енвера Гокса.

Тепер Албанія хоче встановити дипломатичні зв'язки із Совєтським Союзом і З'єднаними Стейтами Америки в першу чергу, а потім також з іншими демократичними країнам світу. Членські держави ООН пообіцяли допомогти Албанії, зглядно теперішньому урядові, позбутися спротиву сталіністів, державної служби безпеки, побудованої на взірець КҐБ, і відбудувати албанську економіку та започаткувати торгівлю із Заходом, яка може спричинитися до підвищення життєвого рівня населення та рівночасно до закріплення демократичної системи.

В АМЕРИЦІ

НЕХТУЮЧИ ВЕТО, яким президент Джордж Буш погрожує, законопроєкт про надання працівникам неоплачуваного вільного періоду до трьох місяців з сімейних причин, в четвер, 10-го травня, перейшов в Палаті Репрезентантів. Опоненти цього законопроєкту заявляють, що влада не повинна втручатися до розмірів бенефітів, вони надіються, що Конґрес не схвалить законопроєкту. Прихильники виступають з позиції підтримки 72 відсотків працюючих жінок, які змінили демографічну картину американської сім'ї протягом останніх десятиліть. Новий законопроєкт запропонувала в Палаті Репрезентантів демократка з Кольорадо Патриша Шродер вже в 1985 році, він перейшов кілька ревізій. Схвалений минулого тижня законопроєкт стосується підприємств із 50 та більше працівниками, отже він не стосується 90 відсотків американських фірм та 56 відсотків працівників. Для того, щоб мати право на цей бенефіт працівник повинен працювати не менше одного року.

ПОСАДНИК ВАШІНҐТОНУ Меріон Беррі був звинувачений в четвер, 10-го травня, у переховуванні та споживанні наркотиків. Йому пред'явлено шість звинувачень, які пов'язані з наркоманією. Негра М. Беррі вже тричі вибирали посадником столиці ЗСА, термін його перебування на цій посаді кінчається вже цього року. Він покищо не вирішив, чи виставить свою кандидатуру на четвретий термін. Опити громадської думки свідчать про те, що негри, які становлять більшу частину населення Вашінґтону, не відмовились від думки побачити М. Беррі посадником ще раз.

НА КОНҐРЕСОВОМУ ПЕРЕСЛУХАННІ минулого тижня президент державного Експортно-імпортного банку Джан Макомбер заявив, що його банк може пробачити ґіґантську заборгованість Польщі. Він сказав „Без сумніву, це допоможе польській економіці". Польща винна Експортно-імпортному банку ЗСА 500 міл. дол. Конґресмен Джан Лафолс та заступник Секретаря фінансів Дейвид Мелфорд виступили проти того, щоб ЗСА не вимагали від Польщі повенення заборгованості. Президент банку підкреслив значення співпраці ЗСА, Японії та країн Західньої Европи у наданні економічної допомоги країнам Східньої Европи, які звільняються від пут комунізму.

НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ про шкідливість куріння показують, що так звані „пасивні курці", які знаходяться в одному приміщенні і дихають тютюновим димом зовсім невинно страждають. Понад 3,000 з них щорічно помирають від ракового захворювання легенів, дуже багато страждають від різних захворювань респіраторної системи. В особливій небезпеці знаходяться діти, батьки яких курять. Дослідження проводила Федеральна агенція охорони довкілля, яка говорила про цю проблему вже на початку 1970-их років. Дані дослідження подані для перегляду владі і якщо будуть визнані дійсними, то тютюновий дим буде включений до „групи А" в клясифікації отруйних та шкідливих для здоров'я речовин, куди також входить бензина та радон. Це спричинить початок наступної серйозної кампанії проти куріння. У звіті агенції вказано, що найпростішим та найдешевшим засобом для вирішення цієї проблеми може стати цілковита заборона куріння.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Смутки і радощі Ґорбачова

У 1989 році Совєтський Союз утратив шість підпорядкованих йому країн. Революція проти комунізму в Европі була несподіванкою для всього світу, але прикрим ударом по совєтській імперії. Ці шість сателітних держав були членами суперницького супроти НАТО Варшавського Пакту. Формально він усе ще існує, фактично розлетівся. Другою болючою для Москви подією було заповідження на цей рік з'єднання двох частин роз'єднаної за Потсдамським мировим договором передвоєнної Німеччини. Сутній зміст Потсдамського договору був устійнений в Ялтинській конференції 1945 року. За цим договором „чотири великі" зберегли неначе контролю над Німеччиною і чотирьома зонами Берліну. З визнанням суверенности Західньої Німеччини — контроля західніми країнами над Німеччиною фактично відпала. Але тепер СССР старається використати цю кляузулю Потсдамського договору для своїх користей. Інша прикра несподіванка для Москви — зріст національних рухів, що Литва і кілька днів тому Латвія зажадали також зворот пограбованої у 1940 році суверенности. Побоючись, щоб не постала „ланцюгова реакція" і щоб інші республіки не пішли за прикладом хоробрих і відважних балтійців, поруч із прикметним російському аґресивному неділимству — Ґорбачов штудерним новим законом насправді унеможливив леґальне „відділення" членських республік. Це — на ґрунті внутрішньо-політичному. На ґрунті економічному справа ще сумніша, бо за понад п'яти років панування Ґорбачова ситуація не покращала, а погіршилась. Як Дамоклів меч висить над імперією загроза робітничих страйків. Вуглекопи й сталеварники дістали для демобілізації ворожих настроїв збільшені харчові пайки: знавці відносин в СССР передбачають, що тиша довго не триватиме.

У своєму нещасті Ґорбачов мав і має деякі щасливі обставини. Вибух конфлікту з Литвою прийшов у моменті дуже незручному для демократичного Заходу: на цьому місці була вже згадка, що „пріоритетом" для Заходу стало з'єднання Німеччини, редукція різних родів стратеґічної зброї та редукція власних видатків на оборону в усіх цих справах Ґорбачов потрібний, як контраґент. В останніх трьох числах „Ню Йорк Таймсу" — говориться, проте, як Ґорбачов прагне використати Потсдамський мировий договір, формально не скасований, для якихось користей для СССР. Щастя в нещасті Ґорбачова в занепаді популярности Марґарет Тачер у Великобританії та Франсуа Міттерана у Франції. Приємним Ґорбачову фактом є новостворена ситуація в Америці: банкрутство двадцяти кількох великих американських кредитових кас загрозило втратою всього майна мільйонів вкладників, до чого не міг допустити Президент і Конґрес. Велетенські суми коштують наслідки війни в Панамі. Більйонових сум вимагає допомоґа усамостійненим сателітним країнам, щоб вони не заламалися у процесі переходу з контрольованої системи комунізму на вільний ринок демократії. Ці несподівані фінансові турботи в Америці довели президента Буша до заяви, що він готов до переговорів із Конґресом над всіма можливостями придбання нових фондів. Тому, що Буш у виборчій компанії у 1988 році зобов'язався не підвищувати податків — то тепер коментатори не виключають, що деякі посередні податки будуть підвищені. Це грозить конфліктом із стейтами, бо в деяких стейтах, особливо нюйоркському і нюджерзькому величезний дефіцит стейтового бюджету спричинив підвищення податків від ґазоліни, цигарок, всього деталічного і гуртового купна.

Трьох великих з Потсдамського договору Ґорбачов насправді шантажує своїм вето проти з'єднання Німеччини і її членства в НАТО. Коментатори не виключають, що Ґорбачов вимагатиме великих господарських користей в заміну за згоду на редукцію ракет на середню віддаль чи суходільного війська в Центральній Европі.

АЛБАНІЯ ЗАЯВИЛА, що хоче стати членом Конференції безпеки та співробітництва в Европі, що являється ще одним далекойдучим відхиленням від її дотеперішньої політики відокремлення. Зацікавлення Албанії включитися в цю східньо-західню організацію висловлено у парляментській промові прем'єр-міністра Аділа Чарчані, який в тій же промові подав подробиці радикальних змін в економіці країни. Минулого місяця провідник албанської Комуністичної партії Раміз Алія, заявив про свою готовість встановити дипломатичні стосунки з Москвою та Вашінґтоном після кількох десятиліть цілковитої ізоляції цієї країни.

Михайло Кучер

НЕПРИРОДНА СМЕРТНІСТЬ В СССР У 1918-56 РОКАХ

Масивний твір Соженіцина „Аріпелаґ" відомий у цілому світі. Він говорить про божевільне нищення населення СССР комуністичним режимом. Природно постає питання як війна партії з народами СССР вплинула на чисельність населення, на збільшення кількости народжень, на смертність, на статеве відношення — кількість чоловіків і жінок.

Отже потрібна демографічна аналіза, яка кількість населення загинула від репресій, голоду, недоїдання, неготовости уряду до війни і взагалі злочинної політики Кремля осягнути свою божевільну мету ціною життя десятків мільйонів замучених.

На жаль, професійні совєтські демографи і досі мовчать. Вони не поспішають виявити скільки загинуло в 1918-1956 роках. Приходиться сказати, що є „дві" смерті — нормальна від біологічних причин і насильна, ненормальна смертність так би мовити в нормальних історичних умовах війни за визволення народів колишньої російської імперії, без двох світових воєн, штучного голоду, насильної колективізації.

Звичайно в демографічних таблицях кількість померлих за рік на 1,000 чоловік населення дається в о/оо, себто проміле і це прийнято називати коефіцієнтом смертности, або спільною смертністю. Також у проміле виявляється народження, смертність немовлят до 1-го року життя на 100 народжень.

Звичайно демографічні відомості в СССР публікуються після 1918 року в збірниках „Народное хозяйство". Такі публікації почалися 1956 року. Але найбільш цікавим для демографа є період, звичайно, відсутній.

За 33 роки з 1917 по 1949 дані про кількість населення маємо тільки за 11 років. Відомості про смертність, народження чоловіків і жінок тільки за шість років. За періоди 1929-36 і 1941-49 жадної демографічної інформації нема. Цензура не допустила до публікації відомостей тих років, коли була велика смертність і низьке народження. Але так зване „визволення" Західньої України допомогло офіційним совєтським демографам латати білі плями.

Населення Росії 1913 року мало 139 міл. чоловік, в тому було очевидно й українське населення. Загальна смертність — 30.2 відс. о/оо, народження 47 відс. Середній річний приріст за 1902-12 року 3.7 млн. чолівік. Під час Першої світової війни населення зросло всього на 4.2 млн. чоловік, себто побільшилося на 1.4 млн. за рік. Далі почалися війни за визволення і штучний голод. У грудні 1922 року населення складало 136 млн. чоловік, в середньому 1.4 млн. чоловік річно. За роки 1918-23 загинуло біля 9 млн. чоловік. Смертність 1918 року збільшилася у 1.5 рази відносно 1917 року. Далі, починаючи з 1929 року до 1937, офіційна совєтська статистика мовчить. Якщо приглянутись ближче, то приріст населення за мирного часу був менший як під час Першої світової війни. Населення 1937 року складало 163.8 млн. чоловік, а пропаганда галасувала про 170 млн. „совєтського народу". Як відомо, організаторів перепису населення 1937 року Сталін розстріляв. Результати перепису невідомі.

Якщо взяти за вихідне статистику Польщі і Фінляндії, то народження і смертність та число жертв 1937-40 роках є 3.2 млн. чоловік. Сюди входять втрати СССР у війні з Фінляндією.

У СССР кількість населення з 1941 року по 1950 зменшилася на 18.2 млн. чоловік. Знаючи рівень природної смертности, зменшення кількости населення, аналізуючи рух вікових груп з перепису 1933 року до перепису 1959 року можна оцінити число загинулих на війні і в таборах в 1941-49 роках. Це буде більше 32 млн. чоловік.

З 1922 року по 1927 приріст чоловічого населення був на 1.1 млн. чоловік вищий приросту жінок, а з 1927 по 1939 роки на 2.9 млн. менше. Це значить, що за час штучного голоду і репресій 1937-1939 років за так званої громадянської війни, від епідемій, голоду загинуло біля 9 млн. чоловік, а непрямі втрати нараховуються більше 15 млн. чол.

У 1936-39 роках загинуло біля 15 млн. чоловік, плюс непрямі втрати 17 млн. чоловік. У 1937-40 роках розстріляно, загинуло в таборах і на фінській війні до 3.4 млн. чоловік. У 1941-49 роках від війни, біди і репресій загинуло до 34 млн. чоловік. З того числа у війні 1941-1945 роках з мобілізацією 1918-1926 роках народження загинуло 26 млн. чоловік. У тому числі 19 млн. чоловіків і 5.5 млн. жінок. В період 1950-54 роках у таборах загинуло 600,000 чоловіків. Всього за 1918-56 роки загинуло до 62 млн. чоловіків з того в повоєнний час до 19 млн. чоловік.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Стефанія Гнатенко

Ретроспективна виставка творів М. Мороза в Українському Музеї

У суботу, 19-го травня, о 5 год. по полудні, відкривається виставка творів Михайла Мороза. Представлені твори проілюструють більш, як півстолітню тернисту путь мистця: його роздуми, надії, сподівання, переконання, естетичні критерії, моральні принципи...

Михайло Мороз народився 7-го липня 1904 року в селі Пліхів, Бережанського району, Тернопільської області. Мистецьку освіту розпочав у Львові в школі Олекси Новаківського. У 1928 році отримав стипендію Митрополита Шептицького і виїздить на навчання до Парижу. Вчиться в Академії Жульєна та Національній Академії Мистецтва. Куратор виставки та автор тексту каталогу доктор мистецтвознавства Ярослав Лешко зазначає, що цей період плідно позначився у формуванні творчого обличчя молодого мистця і цьому надзвичайно сприяла товариська атмосфера творчих індивідуальностей.

„В Парижі Мороз познайомився з найяскравішою постаттю мистецького світу, Анрі Матісом, творчість якого, а зокрема його досконале і вільне трактування кольору справили велике враження на молодого мистця. Також його увагу притягали твори Поля Сезана своєю образною стуктурою. Важливим для Мороза був час, проведений у скульптурній майстерні життєрадісного, енерґійного Антуана Бурделля".

У 1931 році Михайло Мороз повертається на Батьківщину, до Львова, тоді ж їде у наукову подорож до Італії разом із своїм вчителем Олексою Новаківським. З 1932-1935 років Михайло Мороз — асистент професора Новаківського. Після смерті свого вчителя, Мороз виконує серію портретів при епархії св. Юра, часто виїздить на Гуцульщину. „Мальовничість Карпатських гір, їхня природна велич і розмаїтість, дивовижна краса дерев'яних церков, різнобарвність народного одягу та містерійність ритуалів і традицій — все це впливало на уяву мистця і підказувало мотиви для його творів", аналізує зв'язок мистця з природою Я. Лешко.

У 1941 році Мороз одружується зі своєю ученицею Іриною Гаврищук. На Гуцульщині, в селі Космач, у молодого подружжя народжується син Ігор у 1943 році.

„Одіссея мистця Мороза тісно переплетена з подіями Другої світової війни, коли ірраціональний світ змусив багатьох людей йти в мандри", — так характеризує дальший життєвий шлях мистця у своєму слові Лешко,–Мороз п'ять років перебуває у країнах Західньої Европи, а відтак, у 1949 році переїздить до ЗСА.

Протягом усього життя Мороза не покидає любов до мандрів. У мандрах він працює, творить, спостерігає, аналізує... Мотиви природи, історичних та мистецьких пам'яток, задають йому задачі, які він розв'язує у своїх працях. Лешко зазначає, що основою його світосприймання є глибока віра в Бога, переконаність у гідності людства та любов до природи, і це найяскравіше виявлено у краєвидах.

Мистецтво Михайла Мороза глядач мав можливість бачити у ґалерії „Панорас" в Ню Йорку, на виставках в Парижі, Торонто, Сиракюз, у Римі в Українському Музеї, — в кімнаті, присвяченій творчості мистця.

На ретроспективній виставці у Музеї ми матимемо ще одну щасливу нагоду оглянути творчість мистця, який посів вагоме місце серед найвидатніших пейзажистів та віддати шану його таланові, його дивовижній працездатності.

Виставка триватиме до 17-го червня. Вступ — 5 дол. Для членів музею — безкоштовно.

Михайло Мороз: „Кенігсзее", дерево, олія, 1946 рік.

ЧИ ПОВНОЮ Є НАША ІСТОРІЯ БЕЗ ОРІЄНТАЛІСТИКИ?

(ФКУ) Україна завжди межувала зі Сходом — із наїзними племенами турко-іранського походження, з хозарською державою. Золотою Ордою, кримськими ханатами, османською імперією. Тому годі уявити собі нашу історію без орієнталістичних джерел. Але, на жаль, східні джерела залишилися нам маловідомими. З усіх джерел нашої історії вони нам найменше доступні через брак у нас знавців східніх мов та палеографії. Османсько-турецька імперія межувала з Україною понад чотириста років і як одна з найбільших бюрократій цивілізованого світу залишила по собі безпрецедентно детальні записи про те, що ділося в її прикордонних землях. На жаль, сьогодні українська історична наука й далі з ними необзнайомлена.

Великий наш історик Михайло Грушевський писав у 1930 році, що „Українська історіографія — така давня і багата, дбайливо плекана українською громадою, з її центром — так інтенсивно вивченої історії Козаччини — отримала свою першу орієнталістичну студію на тему українсько-турецьких відносин в 1928 р., з рук чеського орієнталіста". Але, саме в той час у Харкові почав діяти центр української орієнталістики, де викладали східні мови, видавали науковий журнал і навіть вели переговори з Туреччиною, щоб створити спільну експедицію до праці в турецьких архівах. В 30-их роках совєтська влада цілковито розгромила цю українську орієнталістику, так що аж до нинішнього дня в Україні орієнталістика як галузь науки не існує.

У жовтні 1988 року відновлена Археологічна комісія АН УССР відбула першу конференцію, на якій створено відділ для вивчення східніх джерел, що його очолив д-р Ярослав Дашкевич зі Львова. У своїй доповіді він сказав: „остання наукова публікація східнього джерела на Україні появилася в 1956 році. Коли в СССР студії східніх джерел, що відносяться до України, відбуваються обмежено в Москві, Казані та Єревані, то багато більше виконують закордонні центри у Варшаві, Будапешті, Парижі і Кембриджі, Масачуссетс. Тим часом на Україні не існують сьогодні жодні програми для вишколу орієнталістів".

Не диво, що львівський історик включив Кембридж, тобто Гарвард до списка центрів, де займаються східніми джерелами та історією України. Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ) має вже поважну кількість досягнень в галузі орієнталістики. У своїй педагогічній діяльності проф. О. Пріцак вишколив кількох своїх наслідників-орієнталістів, між ними українців, д-ра Любомира Гайду та д-ра Віктора Остапчука. У публікаційній акції співробітники УНІГУ друкують монографії та статті про східні джерела (наприклад, книжка О. Пріцака та Н. Ґолба про хозарсько-жидівські документи X сторіччя в-во Корнельського У-ту, 1981). УНІГУ видає журнал „Гарвардські Українознавчі Студії, у якому не раз вперше опубліковано турецькі документи або статті, базовані на турецьких джерелах, що стосуються до історії Запоріжжя, кореспонденції гетьмана Б. Хмельницького та охоронних споруд на побережжі Чорного Моря.

Великим кроком УНІГУ в ділянці вивчання турецьких джерел була наукова конференція, яка відбулася в Гарварді 1981 року з участю видатних науковців Паризької Академії Вивчання Суспільних Наук (Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales) і спеціялістів університетів Чикаґо та Гарварду, де добре розвинені туркознавчі студії. На конференції засновано Міжнародний комітет для вивчення та видання турецьких документів про Україну і Причорномор'я під головуванням проф. Пріцака.

Успішна співпраця науковців Парижу, Чикаґо та Кембриджу в рамках Міжнародного Комітету дала в результаті достатню кількість ориґінального архівного матеріялу на публікацію повних чотирьох томів документів. Виготовлений і видрукований перший том „Турецька імперія і румунські землі 1544-45" вже появився у 1987 році у Франції.

Тепер друкується другий том цих документів „Джерела до причорноморської економії за османських часів — „Митний реєстр Кафи 1487-1490 рр.", автором якого є проф. Галіл Іналджик, найбільш відомий історик османської імперії, з Чикаґського університету. Всю архівну роботу та опрацювання цього унікального джерела економічної історії чорноморських земель виконав проф. Іналджик, а редагування тому виконав Віктор Остапчук в УНІГУ. З огляду на високий кошт друку кошт друку такої спеціялізованої наукової літератури УНІГУ вже давніше звернувся до Фонду Катедр Українознавства (ФКУ) за додатковими фондами. Збірка ФКУ пройшла непомітно, в тіні інших важливих проєктів, які мали першенство. Тому ще далі мусимо звертатися до наших прихильників і просити фінансової допомоги для цих видань та вможливлення дальшої праці.

Запроєктоване видання митного реєстру з Кафи появиться у 1990 році у серії „Студії османських документів про Україну й чорноморські краї" у гарвардському серійному виданні „Джерела орієнтальних мов і літератур Відділу мов і цивілізації Близького Сходу".

У заавансованій стадії підготови тепер є два наступні томи проєкту: перший з них — про походи

(Закінчення на стор. 3)

Марта Зєлик

В ПОШУКАХ УКРАЇНИ... НА ДОНБАСІ

Нещодавно мені припала рідкісна нагода побувати протягом довгого часу в Україні, а точніше в Донецькому. Я була однією з чотирьох україномовних ґідів на урядовій американській виставці „Дізайн: ЗСА" яка протягом п'ятьох тижнів виставлялася в Донбасі. Отож, я мала нагоду дещо глибше ніж пересічний турист познайомитися з життям в цьому „закутку України", мала нагоду слідкувати за особливостями політичного, економічного, суспільного і національного життя Донецького.

Донецьке як місто, правду сказавши, мені зовсім не сподобалося. Можливо я туди попала не в той час. „Вам треба було приїхати до нас у травні, раз-у-раз казали мені донеччани, коли в нас розвітають тисячі троянд. Тоді тут прекрасно". Ймовірно вони мали радію. Проте я, на жаль побачила сіре, брудне, архітектурно одноманітне місто, яке втілює в собі найгірші прикмети совєтської дійсности. Товариство „Зелений Світ", що поставило собі за мету охорону природного середовища в Україні, має перед собою Геркулесове завдання, якщо воно збирається очистити Донецьк від наслідків сімдесяти років московської промислової політики. В ті рідкі дні, коли небо було чистим довкола міста можна було бачити височезні чорні шлакові гори; в сухі дні вітер підіймав стільки пилу з вулиць, що важко бути йти з відкритими очима; мешканці міста вже від років не п'ють воду з крану.

Не зважаючи на всі ці явно шкідливі для здоров'я явища жителі Донецька не виявляють надто великої стурбованости таким становищем. Натомість я спостерегла характерно пасивні погляди серед людей, мовляв „Ну, щож нам робити? Так воно і є". Така заввага була відповіддю покупців на факт, що в місті нема сира, свіжих овочів, городини; так само реаґували матері на відсутність в усьому Донецьку, навіть однієї школи з українською мовою викладання; так казали вчителі української мови, коли говорили про низький рівень престижу української мови в Донбасі. І дійсно, в численних розмовах з відвідувачами нашої виставки (а їх щоденно було 13,000) я відчувала почуття зневіри в свої власні сили; почуття безсили перед лицем всеохоплюючої влади Компартії, не зважаючи на усі потрясення, які ця влада зазнала протягом кількох минулих років, не зважаючи на те, що протягом минулих двох років на очах світу викрито моральне банкрутство Компартії. Коли в розмові з відвідувачами я пропонувала, що наприклад, участю у виборах народних депутатів вони могли б „змінити свою долю" — вони мене стали переконувати, що навіть такий крок не змінить їхньої ситуації. Мене дуже часто запитували, що я вважаю найбільшою різницею між жителями СССР і американцями. Я завжди відповідала, що кожний американець вірить в те, що від нього самого залежить його доля. Ба навіть доля його держави; а в СССР — люди переконані, що ними керує судьба та, що всі їхні намагання змінити курс їхнього життя кінець-кінців увінчаються неуспіхом.

Таке мислення — не слабість характеру, а радше результат аґресивної комуністичної індоктринації, а точніше вчення, яке надає перевагу інтересам громади перед інтересами одиниць, інтересам союзу перед інтересами окремих національних республік.

Хоч пізнати, що люди, навіть і там на Донбасі, а може особливо там на Донбасі розкутіші, коли йдеться про висловлення своїх почувань супроти партії. Вони не виявляли жодної терпимости до тих, які на нашій виставці повторювали старі, заяложені комуністичні фрази. Так, наприклад, були випадки, коли до мене підходили старші чоловіки і гнівно та голосно ставили явно провокативні питання, які мали на меті поставити мене в положення оборонця політики ЗСА: Чому Америка втручається в наші внутрішні справи? Чому ЗСА втримує ракетооборонну систему СДІ? та інші. Перед тим, які ці „провокатори" могли навіть закінчити своє питання, люди які були довкола мене закидували їх такими обурливими фразами, як „не говори дурниць", або „забирайся звідсіля, ти старий комуніст" або „ти що, живеш у минулому?", таким чином обороняючи мене і себе від зайвих і нікому нецікавих розмов. Вони радше слухали б про повсякденні речі: яка моя заробітна платня, скільки коштує обід в ресторані, скільки квадратних метрів у моєму помешканні, і.т.д.

Але слід сказати, що 80 відсотків моїх розмов з відвідувачами були присвячені українським справам. На обличчях відвідувачів я бачила здивування, навіть шок, коли вони вперше зустрічалися зі мною, тобто „американкою", яка плинно розмовляє по-українському, і що більше — гордо визнає, що ця мова їй рідна. Їм протягом десятиліть втовкмачували в голову, що українською розмовляють лише „хахлушки з села", а тут перед ними молода людина, яка родилася в Ню Йорку здобула вищу освіту і не „встидається" розмовляти українською мовою. Повірте чи ні. Але під час розмови зі мною я часто бачила по обличчях відвідувачів, що вони переосмилюють своє ставлення до української мови. Адже, Америка й американці і далі залишаються мірилом життя для пересічних совєтських громадян отож, якщо в Ню Йорку існує українська школа, то значить ця мова не зовсім „безперспективна". Важко порахувати скільки разів протягом тих п'ять тижнів я чула такі завваги (переважно по-російському): „Ми українці, але нам соромно, що ми не знаємо рідної мови", або „Який парадокс, що в Америці є українські школи, а в Донецьку нема", або „Як сумно, що ви краще розмовляєте українською мовою, як ми".

Наслідки присутности україномовних ґідів у Донецькому стали ясними вже в перші дні після відриття виставки. Місцеві газети в своїх статтях про „Дізайн: ЗСА" присвячували чимало місця інформації про український аспект виставки, в російськомовній газеті публікували інтерв'ю з нами, але по-українському. А одна жінка розповіла нам таке: „Я і мої сусіди — українці, але завжди розмовляємо із собою по-російськи. А от подумайте, після повернення з вашої виставки мої сусіди, вперше за двадцять років, звернулись до мене українською мовою. Ви створили тут революцію". На мою думку важко переоцінити присутність в Донецьку україномовних ґідів і зовсім не було б перебільшенням сказати, що ми — за п'ять тижнів — зробили більше для піднесення престижу української мови, ніж місцеве товариство української мови (ТУМ) могло б зробити за п'ять років. Отож, велика подяка належиться Френкові Сисину, який змобілі-

(Закінчення на стор. 3)

С. Гавриша...

(Закінчення зі стор. 1)

цю Округи, в звітовому часі придбано 230 нових членів на загальну суму забезпечення 1,151,000 дол. і тим самим Округа 26-ий раз стала чемпіоном серед всіх Округ УНСоюзу. Звітодавець висловив щоросердечну подяку всім відділовим урядовцям, які своєю відданою працею причинилися до того успіху. Спеціяльно С. Гавриш зложив подяку і ґратуляції головному радному В. Пастушкові за придбання 45 членів, який тим самим став чемпіоном в ювілейному році УНСоюзу за придбання найбільшого числа нових членів. Він також відмітив організаційні успіхи секретарів, які придбали 10 і більше нових членів, а саме секретар 83-го Відділу А. Кушнір придбав 23 члени, секретар 153-го Відділу Ю. Данилів, секретарка 269-го Відділу Христина Фуга-Ґербеґе, секретар 375-го Відділу Петро Тарнавський і секретар 397-го Відділу інж. Михайло Нич — всі придбали по 11 членів. Інші секретарі та відділові урядовці придбали менше як 10 членів.

Промовляє В. Пастушок, біля нього (зліва): д-р Б. Гнатюк, д-р І. Флис, С. Гавриш.

В дальшому звітодавець інформував, як Округа відзначила 95-річчя Союзу і 50-річчя Округи. За його словами Філядельфійська Округа є єдиною в системі округ, яка присвятила так багато уваги тій ділянці. Доказом того є, що 20-го серпня влаштовано Союзовий День присвячений ювілеям, в якому взяло участь понад 800 осіб, а відтак 24-го листопада відбувся ювілейний бенкет з багатою мистецькою програмою. Відзначаючи 50-ти річчя Округи, Управа постановила з тої нагоди передати представникові Екзекутиви під час бенкету по одній символічній аплікації нових членів за кожний рік праці. Місто 50 аплікацій, вручено головному предсідникові д-р І. Флисові 75 аплікацій. Також з нагоди ювілейних святкувань в УОКЦентрі відбулася ціломісячна виставка цінних експонатів з 95-річної історії УНСоюзу, „Свободи" і 50-ліття Округи. Згадано також в звіті виступи українських ансамблів з Польщі, якими опікувалась Округа, а саме виступ ансамблю „Ослав'яни" 8-го квітня, коли на залі було понад 1,300 осіб, а відтак 14-го жовтня виступ камерного хору з Варшави. Звіт голова закінчив подякою всім членам Управи за співпрацю.

Відтак до звіту був запрошений секретар Дмитро Федорійчук, який в добре опрацьованому звіті заторкнув важніші ділянки праці Округи. Він подав скільки відбулось засідань Управи, сходин всіх секретарів, скільки вислано листів-обіжників до відділових Управ. Заторкнув справу Союзового Дня й ювілейного бенкету і закінчив звіт подякою членам Управи за співпрацю. Касир П. Тарнавський інформував присутніх про фінансову господарку Округи. Він подав звіти з відбутого Союзового Дня, ювілейного бенкету, згадав про загальні обороти під час виступу „Ослав'ян" і камерного хору, як також інформував про справи Дому Округи. Обширний звіт касир закінчив апелем, щоби новообрані члени Управи пам'ятали про свій вибір і приходили на наради.

За Котрольну комісію звітував її голова мґр І. Скочиляс, який інформував що звіти членів уступаючої Управи віддзеркалювали проведену ними багатогранну працю у всіх ділянках, а головно організаційній і мистецькій. За його словами члени Управи працювали віддано, тому він поставив внесок на уділення абсолюторії, а для касира П. Тарнавського і секретаря Д. Федорійчука з признанням.

По звітах були запити до членів Управи, а по відповідях Микола Пришляк в імені Номінаційної комісії подав листу запропонованих членів на вибір до Управи та Контрольної комісії на біжучий рік: д-р Б. Гнатюк — почесний голова, С. Гавриш — голова, інж. І. Скіра, Петро Щерба і Федір Петрик — заступники голови, Д. Федорійчук — секретар, П. Тарнавський — касир, інж. М. Нич — референт зв'язків, А. Кушнір — імпрезовий референт, М. Пришляк — організаційний референт, головний радний В. Пастушок входить з уряду до Екзекутиви. На членів ширшої Управи були обрані: д-р І. Скальчук, мґр В. Яців, д-р І. Куйдич, інж. В. Трипупенко, Оксана Горацька, Люба Шеремета, Катерина Панчешин, С. Шилкевич, І. Книгницький, Ю. Данилів, Т. Дуда, М. Кожевьовський, М. Луців, Й. Хома, Я. Козел, Ю. Будерацький, І. Васюрко і І. Бойчук. Контрольну комісію очолив мґр І. Скочиляс, а членами обрано В. Євтушенка, інж. Б. Одежинського, М. Мартиненка і М. Бачару.

Після виборів голова Президії запросив до слова головного предсідника д-ра І. Флиса, який на вступі заявив, що Філядельфійська Округа є найбільш активною і повинна бути прикладом для інших Округ. Згадав придбаних 230 нових членів, висловив подяку тим союзовцям, які зорганізували тих членів, а головно відмітив союзового члена головного радного В. Пастушка, якому зложив ґратуляції за придбаних 45 нових членів. Після цього він інформував присутніх про важніші ділянки праці Союзу. Говорячи про організаційні справи, то за його словами відділи Америки і Канади в минулому році придбали 1,410 нових членів, а втрати в тому часі виносили 1,914 членів. Всіх членів Союз нараховує понад 70,000, майно Союзу виносить біля 100,000,000 дол., коли врахувати союзову будівлю і Союзівку, яка обіймає біля 370 актів. На Союзівці збудовано коштом 700,000 дол. дім для працівників. В союзовій будівлі є три поверхи порожні і є трудноші їх вирентувати. Союз є на услугах української громади, а доказом того служать поважні дотації на різні цілі, як призначені стипендії в сумі 120,000 дол., пожертви 230,000 дол., братська діяльність 710,000 дол. Обширну і річеву доповідь д-р І. Флис закінчив закликом до всіх зібраних допомогти Союзові в конвенційному році зорганізувати 2,000 нових членів. Після доповіді були запити від присутніх, а саме Ірини Щерби, д-р Василя Шереметі, Іви Юзич, Б. Одежинського, Д. Федорійчука, мґра В Яціва, мґра І. Скочиляса і П. Тарнавського. Останні два дискутанти заторкнули радіопередачі, які на їхню думку Союзові користі не приносять. Відповідь дискутанти одержали від головного предсідника, а після того промовляв головний радний В. Пастушок, як також був до слова запрошений директор комерції Ю. Дранс.

С. Гавриш в імені новообраної Управи висловив подяку за довір'я, а відтак подав плян праці на біжучий рік. Першим завданням перед Управою є придбання 200 нових членів, відбути в серпні традиційний День УНСоюзу та бути активними в праці, суспільно-громадських установ. Він вручив 12 аплікацій нових членів д-рові І. Флисові від секретарів Округи, а предсідник вручив почену грамоту Союзовцеві Року Округи Михайлові Мартиненкові.

Перед закінченням нарад у внесках секретар Округи Д. Федорійчук в імені зібраних звернувся з проханням до д-ра І. Флиса, щоби Екзекутива УНС покликала на члена конвенційної Статутової комісії заслуженого союзовця і першого Союзовця Року П. Тарнавського.

Подякою всім за участь в нарадах і запрошенням до перекуски-гостини, яку приготовила Оксана Горацька, закінчено наради.

Чи повною...

(Закінчення зі стор. 2)

князя Дмитра „Байди" Вишневецького в XVI ст. на Османську Імперію та Кримський Ханат: авторами є Міхня Бериндей (Париж), Омелян Пріцак (Гарвард) і Жіл Вайнштайн (Париж). У цьому виданні будуть поміщені й перекладені 120 оригінальних документів Державного архіву в Істамбулі, 20 турецьких документів з Головного архіву давніх актів у Варшаві, 55 італійських документів Венеціянського державного архіву, а також відносні слов'янські документи.

Другий том „Дві історії священних війн" стосується до турецької кампанії в Чигирині 1678 року і є оснований на двох творах невідомих авторів: „Чигиринська кампанія" та „Підсумки подій Чигиринської кампанії". Праця має багато вартісних матеріялів про історію цієї кампанії і про політичні та військові справи цього періоду. Над цими матеріялами працює співробітник УНІГУ д-р Любомир Гайда.

Багата історія причорноморських теренів знаходиться у невідомих джерельних матеріялах, зберіганих у державних архівах суміжних Україні територій. В Інституті Історії Мадярської Академії Наук науковці мають досі невикористані тексти розвідувальних звітів семигородських агентів У Великій Порті з часів XVI XVIII сторіччя. Ці матеріяли відносяться до Причорномор'я, а спеціяльно до українських земель. Вони були писані старим мадярським діялектом. Познайомившись з журналом УНІГУ „Гарвардські Україно-знавці Студії", мадярський науковець Ференц Шакалі нав'язав контакт з УНІГУ та висловив бажання виготовити до журналу статтю на тему цих матеріялів: якщо б знайшлися фінансова база на цю роботу, то можна буде опублікувати принайменше один том матеріялів, що відносяться до періоду гетьмана Богдана Хмельницького.

Інші науковці — Алан Фішер та Метін Кунт (Англія) — працюють над турецькими матеріялами, що стосуються до Поділля. Їхні досліди базуються на демографічних та економічних даних 1670 років. Турки, здобувши Поділля і створивши нову провінцію „Каманіче", склали багато реєстрів демографічних та економічних даних цієї території. Цих матеріялів ще дотепер ніде не використано.

Варто запевнити співпрацю цим науковцям на те, щоб поширити горизонти української історичної науки. Праця в УНІГУ буде продовжуватися: В. Остапчук перекладає реєстр військових наказів турецької фльоти з експедицій на північ Чорного моря в обороні околиць побережжя проти нападів запорізьких козаків. Тут багато незнаних відомостей про дії козаків, їхнє життя та військову вправність.

Що далі? Не будемо здивовані, якщо в майбутньому до УНІГУ прийде запрошення від наукових установ України, Парижу, Мадярщини, щоб співпрацювати з ними над турецькими чи східніми джерелами та відновити так конечні орієнталістичні студії в Україні. Це буде ще один позитивний крок, що збагатить українознавчі студії орієнталістикою та допоможе осягнути українській науці статус світового рівня і значення.

За ближчими інформаціями можна звертатись до бюра ФКУ на адресу: Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138.

В пошуках...

(Закінчення зі стор. 2)

Марта Зелик демонструє кухонну пічечку [illegible]

зував українські установи у Вашінгтоні і протягом місяців провадив наполегливі переговори з організаторами виставки щодо участи в ній україномовних ґідів.

Перед моїм відлетом до Донецького мене остерігали мої друзі і знайомі: „Донецьк — не Львів, не Київ. Не сподівайся там чути українську мову. Не сподівайся бачити синьо-жовті прапори". Ці люди глибоко помилялись. Я таки чула українську мову, щоправда не від пересічних відвідувачів, 10 відсотків яких лише розмовляли — українською, але від численних членів різних неформальних організацій міста. В Донецькому діють крім товариства Української Мови (ТУМ) ще і Спілка Незалежної Української Молоді (СНУМ), Українська Гельсінкська Спілка (УГС), Місцева Філія Народного Руху України за Перебудову і Історико-Етнографічне Товариство „Курінь", яке складається з студентів Донецького університету. Деякі з цих груп втішаються більшою популярністю ніж інші, проте всі вони роблять свій вклад в культурне та національне відродження на Донбасі. А я переконана, таке відродження вже почалося. Правда, цей процес буде довготривалим, на відміну від того, з яким шаленим темпом він проходить в інших районах України. В Західній Україні, наприклад, протягом років люди боялися розмовляти по-українському, але з хвилиною, коли почали слабнути пута на національну культуру люди стрясли із себе цей страх. На Донбасі, натомість, діє не лише страх, але що важливіше — сором. Люди просто соромляться бути українцями, розмовляти українською мовою. Далеко важче переборoти самого себе, позбутися з власної психіки почуття меншевартости, ніж подужати якогось зовнішнього ворога.

Два інциденти, які сталися в Донецькому, дають мені підстави сподіватись, що і на Донбасі можливе таке відродження, яке ми бачимо в Західній Україні. На виставку прийшли два хлопчики: їм було може 11-12 років. Вони стояли майже півгодини переді мною і слухали як я розповідала про життя української громади в ЗСА. Тоді один другого штовхнув ліктем у ребра і сказав йому потиху не то українською, не то російською мовою: „Ти, слухай! Чому ми так гарно не говоримо по-українськи як вона?". Якщо парадокс ситуації став ясний дітям навряд чи його не збагне старше покоління.

А другий інцидент стався однієї ночі під кінець мого перебування в Донецькому. Пізно ввечері, я поверталася з іншими україномовними ґідами та місцевими українськими активістами до нашого готелю з концерту в Донецькій Філармонії. Пухкий сніг покрив сірі, брудні вулиці міста, довкола нас був спокій, тиша. Я розмовляла з одним старшим чоловіком який мені розповідав як то він зовсім нещодавно усвідомив собі що він таки українець, вивчив українську мову, і тепер виступає на різних мітингах, демонстраціях, зібраннях, як „неформал з Донецького". Я призналася йому що я зовсім не сподівалася зустрітися з такими українськими патріотами як він на Донбасі. У Львові та Києві — так, але тут у Донецьку — ніколи. У відповідь на це він вийняв з-за пазухи великий полотняний синьо-жовтий прапор і дав мені з такими словами: „Це для вас, щоб ви повезли із собою до Америки і щоб люди там знали що і в Донецькому є Україна".

РЕКТОРАТ УВУ ІНФОРМУЄ ГРОМАДУ ПРО СВОЮ ПРАЦЮ

Спогади про Бориса Антоненка-Давидовича

В четвер, 4-го січня зі „Спогадами про Батька", письменника, журналіста і активного учасника відродження української культури, Бориса Антоненка-Давидовича (1899-1984) поділилася з Мюнхенською громадою Ірина Борисівна Голуб, дочка письменника, яка коротко гостювала в Мюнхені. В своєму цікавому виступі вона розказала про тяжкі умови діяльности письменника перед і після ув'язнення (1935-1956), а особливо в останніх роках його життя.

Доповідь Дмитра Злепка

В четвер, 18-го січня, науковий співробітник УВУ, д-р Дмитро Злепко, виголосив доповідь на тему „Нові оцінки Української Католицької Церкви в сучасній совєтській пресі" на форумі німецького товариства „Дім зустрічей" в Мюнхені. В дискусії взяли участь німецькі і не німецькі науковці, які часто зустрічаються на цьому дуже важливому форумі для обговорення актуальних проблем Східньої Европи.

Десять днів у Києві

В п'ятницю, 2-го лютого проф. д-р Дмитро Штогрин, Університет Іллиной, ЗСА, і УВУ, виголосив доповідь на тему „Розповідь про десять днів у Києві". Проф. Д. Штогрин брав офіційну участь у міжнародній конференції в Києві „Роля бібліотеки в розвитку суспільства"; мав доповідь „Бібліографічна контроля українських видань у дослідних бібліотеках ЗСА і Канади".

В своїй доповіді проф. Д. Штогрин ознайомив слухачів із своїми враженнями зі зустрічей у сучасному Києві. Його розповідь була дуже цікава і авторитетна, бо ж він — заслужений організатор, протягом багатьох років, великих і по суті міжнародних конференцій — від імени Університету Іллінойз, звичайно в червні.

Доповідь професора Соколюка

В понеділок, 5-го лютого, проф. д-р Зиновій Соколюк, Декан Факультету права і суспільно-економічних наук і керівник Інституту досліду національних проблем, виголосив доповідь на тему „Народи Радянського Союзу в боротьбі за самовизначення — на прикладі України" на важливому форумі „Дому Ґільдій" в місті Білефельд, колишньому членові Ганзейського союзу, а тепер значному промисловому центрі Північної Німеччини. Понад сто осіб вислухало доповідь, а місцева німецька преса дуже позитивно оцінила актуальність теми і особисту авторитетність доповідача.

Гість з Києва

В середу, 7-го лютого, Сергій Білокінь, кандидат філологічних наук і науковий співробітник Інституту історії Академії Наук УССР, виголосив доповідь на тему „Історія радянської цензури — історія спецфонду". Доповідь була особливо актуальна, цікава і авторитетна, бо доповідач дуже добре ознайомлений з цією злорадною проблематикою.

Ще про Чорнобиль

В п'ятницю, 16-го лютого гість з України Ігор Цехмістренко, кандидат фізико-математичних наук, співробітник Інституту ядерних досліджень Академії Наук УССР, виголосив на форумі Українського Технічно-господарського Інституту, який тепер „аффілійований" з УВУ, доповідь на тему „Чорнобиль і його наслідки тепер". Слухачі довідалися немало нового про не лише сам перебіг катастрофи, але й про її довгочасні наслідки. Доповідач, який тепер працює, як науковець-гість в Мюнхені в німецькій дослідній установі дуже добре ознайомлений з проблематикою використання атомної енергії, а зокрема з незадовільними заходами технічного і санітарного забезпечення населення України.

Літературні вечори

В п'ятницю, 2-го березня, відбувся в головній залі УВУ перший, з трьох, вечір, присв'ячений творчости літераторів, які мешкають у Мюнхені.

Вечір відкрив ректор Теодор Богдан Цюцюра і привітав двох видатних діячів нашого літературного життя: професора Івана Кошелівця і професора Юрія Бойка Блохина, ініціятора „Вечорів". Вони поділилися своїми цікавими особистими спогадами з публікою і прочитали вибрані уривки зі своїх творів.

Розповіді обох заслужених авторів належали до найцікавіших зустрічей з українською громадою Мюнхену.

Доповідь Зіновія Красівського

У вівторок, 6-го березня, Зіновій Красівський, довголітній політв'язень совєтських таборів, який приїхав на кілька днів до Мюнхену, виголосив доповідь на тему : „Сучасний і релігійний стан на Україні". Його тепло привітав і представив декан філософічного факультету, проф. д-р Григорій Васькович. Після дуже цікавої доповіді, в якій було немало гострих критичних зауважень щодо теперішнього керівництва „Руху" і форм національної емансипації на Україні, відбулася широка, навіть емоційна дискусія. Наприкінці зустрічі гість виголосив кілька своїх віршів.

Новий почесний доктор УВУ

В суботу, 10-го березня, відбулося врочисте вручення диплому почесного доктора права видатному канадському громадянинові, судді Іванові Сопінці, визначному юристові, Королівському Раднику, Членові Найвищого Суду Канади, першому українцеві, що був йменований членом цього Суду; протягом багатьох років викладачеві правничих дисциплін, авторові численних правничих статтей і підручників; правному дорадникові Комітету Українців Канади і Світового Конґресу Вільних Українців і активному громадському діячеві.

Урочистість відкрив ректор, проф. Теодор Богдан Цюцюра, українською, німецькою і англійською мовами, а „лявдацію" — „похвалу" новому почесному докторові виголосив українською і німецькою мовами декан факультету права і суспільно-економічних наук, проф. д-р Зиновій Соколюк. Потім ректор відчитав латинський текст диплому, а декан вручив його новому докторові, який англійською мовою виголосив доповідь про свою адвокатську діяльність, головно у зв'язку й на доручення КУК і СКВУ. Він також загадав по-англійськи і по-українськи — виразно й з гордістю — про своє українське походження, з Лемківщини. Усні привіти виголосили: з Канади — д-р Юрій Данилів, від імени Канадського Інституту Українських Студій, Університет Альберти; а від імени Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині — його голова, Костюк.

В урочистості взяли участь: Канадський Амбасадор у Німеччині, В. Т. Делворт; канадський генеральний Конусл у Мюнхені, Ґ. Блаксгок; представники Баварського Державного Уряду — Державний Секретар, д-р Г. Розенбауер (міністерство юстиції) і Міністерський Радник, д-р В. Риснер-Кравс (міністерство праці і суспільного порядку); президент Німецького Товариства Канадських Студій, Авґсбург, проф. д-р Р. Фоґельзанґ; співробітники УВУ і численні гості (понад сто осіб) німецькі і українські, в тому кілька почесних докторів і сенаторів УВУ.

Письмові привіти надіслали: президент найвищого Суду Канади, суддя Б. Диксон; Президент Верховного Суду Німецької Федеративної Республіки, проф. д-р В. Одерскі; Президент Верховного Суду Баварії, д-р Г. Гербст; Держ. Секретар д-р Т. Гоппель (міністерство науки й мистецтва); а також декан факультету права Торонтонського університету, проф. Р. Причард.

З Канади також прийшли привіти від Верховного Судді провінції Саскачевану Е. Д. Байди; і президента Фундації Катедри Українознавчих Студій при Торонтонському університеті, І. В. Бардина.

Комітет Українців Канади за підписом його президента д-ра Дмитра Ціпивника подякував УВУ „за одноголосне признання нашому судді почесного ступеня Доктора Права", а Президія Секретаріяту Світового Конгресу Вільних Українців, Юрій Шимко, президент і Василь Верига, Генеральний Секретар, висловила судді Іванові Сопінці найщиріші ґратуляції та побажання успіху в його відповідальній праці і многая літа.

В листі до Ректора УВУ з 12-го березня, амбасадор Канади в Німеччині виявив своє задоволення з того, що між Канадою та УВУ існує „міцний зв'язок" (Суддя Сопінка — 9-ий почесний доктор УВУ!) і заявив своє бажання продовжувати наше відношення в майбутньому.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСК Ню Йорк — „Сіркульо Еспаньол" СК — 3:0

В неділю, 29-го квітня, обидві дружини УСК-у відбули чергові гри за чемпіонати „синьої" і „червоної" груп ІІІ-ої дивізії Космополітальної ліги Ню Йорку. Завдяки здобутим перемогам, обидві претендують на чемпіонів своїх груп і тим самим на аванс до ІІ-ої дивізії. Перша дружина, що нині має добірний склад, на протязі звітової зустрічі володіла ініціятивою, завдяки чому наш напад здобув три гарні голі. До перерви вислід був 0:0, коли суперники з великими зусиллями зуміли ліквідувати усі небезпеки. Після відпочинку еспанцям забракло фізичних сил і наш напад домінував під їх воротами, завдаючи обороні і воротареві багато праці.

Конто ґолів відкрив новий напасник УСК Ф. Сільва в 50-ій хвилині. В 65-ій хвилині цей же футболіст виробив чудову позицію, з якої Коваленко підніс вислід до 2:0. В 76-ій хвилині Р. Сільва з акції Сантоса — Коваленка встановив вислід гри 3:0. ІІ-га дружина УСК перемогла резерву „Сіркульо Еспаньол" таким же вислідом 3:0. Після цих перемог, обидві дружини УСК-у займають треті місця в показниках табеля ігор у своїх групах, але мають менше втрачених очок і цим самим добрі можливості закінчити сезон чемпіонами.

УСВТ „Ч. Січ" — СК „Вісла" 2:2

Після кількарічної перерви, після переходу „Ч. Січі" до Ґарден Стейт Ліги, наші футболісти зустрілися з давніми своїми знайомими" польськими футболістами з клюбу „Вісла", який в цьому сезоні теж перейшов до ГСЛіги. Зустріч відбулася в неділю, 29-го квітня ц. р. на площі суперників і пройшла як за „старих часів" — живо й емоційно, з цікавими ігровими моментами. В першій половині ініціятивою володіли господарі, які, як і усі інші польські клюби, мають в своєму складі ряд новоприбулих футболістів з ряду професійних клюбів Польщі. Завдяки цій обставині польські футбольні клюби в ЗСА здебільша здобувають добрі успіхи. Вже в 15-ій хвилині „Вісла" вела 1:0, що його здобув напасник господарів стрілом з далекої віддалі, на який дещо спізнено зареаґував воротар Науменко. Після цього суперники створили ще кілька критичних моментів під воротами „Ч. Січі", але оборонці і воротар успішно ліквідували небезпеки. Другу половину господарі розпочали вдалим рейдом, з якого в 52-ій хвилині подвоїли рахунок 2:0. Після цього „Січовики" в свою чергу перейняли ініціятиву, завдяки якій в 65-ій хвилині Ф. Наполі з подачі Келі знизив вислід — 1:2. В 74-ій хвилині Торій з акції Дворського — Келі вирівняв вислід 2:2. В кінцевій стадії тієї зустрічі „Січовики" мали ще одну добру нагоду здобути переможного ґоля, але цим разом Торій перестрілив понад поперечку воріт „Вісли".

Склад „Ч. Січі": Т. Науменко, М. Хамуляк, Ромійо, Ф. Наполі, Д. Наполі, Брієнза, Гофман, Келі, Дворський, Торій, Т. Наполі, В. Науменко, Мілтон. Тренер Р. Саба.

Відбиванкарі „Ч. Січі" — учасники реґіонального чемпіонату

В суботу, 28-го квітня, в спортових залях військової Академії у Вест Пойнті, пройшли відбиванкові першості району Ґарден-Емпаєр, в якому взяли участь 22 дружини. „Ч. Січ" була єдиною українською дружиною в цьому престижевому турнірі. На початку змагання проходили в 4-ох підґрупах, після яких дружини, що здобули чолові місця, грали у півфіналах і остаточно їх переможці у фіналі. Висліди змагань „Ч. Січі":

„Ч. Січ" — Палісейд ВК — 6:15, 4:15
„Ч. Січ" — „Джус" ВК — 8:15, 12:15
„Ч. Січ" — „Армі С-р" ВК — 15:13, 15:13
„Ч. Січ" — „Леншарк" ВК — 15:6, 15:12

Згідно із цими вислідами „Ч. Січ" зайняла третє місце у своїй групі і цим самим не ввійшла до півфіналу турніру. Цими змаганнями „Січовики" закінчили цьогорічний сезон у Відбиванковій Асоціяції ЗСА, який, взявши до уваги молодий склад дружини, треба уважати за досить успішний. На жаль на американській відбиванковій арені виступає більше українських талантів, багато з них вихованці українських спортових осередків, але їх успіхи не йдуть на конто українців. Прикро, але правдиво. Цим ми дещо уподібнюємося до української відбиванки в СССР, де ряд українських талантів виступає в російських клюбах і збірній імперії. Одначе там у великій більшості росіяни викрадають або змушують наші таланти до цього, а тут цілком добровільно українські спортовці топляться в чужому морі...

Склад „Ч. Січі" в цьому турнірі: М. Олесницький, Л. Олесницький, А. Стасюк, А. Гладкий, Д. Савицький, П. Боднар, А Ґной.

Успіхи і неудача Д. Матківського

В понеділок, 23-го квітня, в чергових міжколеджових змаганнях Матківський, один із чолових тенісистів „Ч. Січі", переміг свого чергового конкурента Р. Каберру з коледжу Рамапо вислідом 6:2, 6:2. В подвійній грі із своїм партнером Ґренде — Матківський перемогли Фльоренса і Кердаша — 6:2, 3:6, 6:4.

В четвер, 26-го квітня, Матківський зазнав поразки з тенісистом університету Ратґерс Нюарк Н. Такашаші вислідом 5:7, 6:1, 2:6. В подвійній грі програв разом з Ґранде вислідом 4:6, 7:6, 3:7.

„Ді Сітізен" про українських спортовців

„Ді Сітізен", американська газета в м. Гемтрек, Мишиґен, поміщує на своїх сторінках обширні спортові статті і репортажі про різні ділянки спорту. В числі з 29-го березня був поданий список і фотознімки збірної кошиківки міста, серед яких знаходимо теж імена українських спортовців Олександра Марітчака і Михайла Шаєнка. Про обидвох цих наших юнаків кореспондент Джан Корнвел написав дуже похвальні нотатки. 8-го квітня ц. р. в тій же газеті появилася обширна згадка про жіночу кошиківкову дружину „Бенґалс", із складу якої були відзначені Кріса Куцло і Люба Ґудз. 8-го квітня ц. р. в тій же газеті появилася довша стаття, ілюстрована фотознімкою, на якій є чотири учениці: Дарія Максимович, сестри Ячковські і М. Сімоню, що її написав Бен Ганнемен. Йдеться там про цей спортовий „квартет" учениць бейзболісток, які, не подолавши перешкоди, створили число дівочу бейзбольну дружину, стараються ввійти до існуючої дружини учнів, в якій теж виступають такі юнаки як Данило Лісовський, Іван Гика і ін. З цікавістю читаємо про юні українські спортові таланти і автоматично пригадується нам УАСТ „Черник", колишня українська спортова потуга в стейті Мишиґен. Де поділися наші славні „Черниківці"? Чому „Черник" не може охопити під свій прапор готовий спортовий капітал, що його так успішно продукує українська середня католицька школа Непорочного Зачаття?

(от)

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ГАЛЮК, член УНС Відд. 407-го в Торонто, Онт. Помер 9-го березня 1990 року на 70-му році життя. Нар. 1-го жовтня 1919 року в Бучачі, Україна. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дружину Маріяну. Похорон відбувся 12-го березня 1990 року на цвинтарі „Київ" в Оквилл.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ТАЛАЙКО БОЙЧУК, член УНС Відд. 423-го Ім. Евгена Коновальця в Чикаґо, Ілл., помер 30-го березня 1990 року на 77-му році життя. Нар. 14-го лютого 1913 року в Україні. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 3-го квітня 1990 року на цвинтарі св. Миколая в Дес Плейнс.
Вічна Йому Пам'ять!
Віра Ґоєвич, секр.

ПЕТРО ЛИТВИН, член УНС Відділу 432-го Ім. Т. Шевченка в Торонто, Онт., помер 5-го квітня 1990 року на 79-му році життя. Нар. 1911 року в Товмачі, Україна. Членом УНС став 1976 року. Залишив у смутку дружину Катерину і сина Василя. Похорон відбувся 7-го квітня 1990 року на цвинтарі Мт. Плесент в Торонто, Онт.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ФРІДА ПАНЦЬО, член УНС Відділу 217-го Б-ва св. Йосафата в Рочестері, Н.Й., померла 8-го квітня 1990 року на 74-му році життя. Нар. 2-го серпня 1915 року. Залишила мужа Інж. Стефана, та ближчу і дальшу родину в Америці. Похорон відбувся 11-го квітня 1990 року на цвинтарі Святого Гробу в Рочестері, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Стефан Приймак, секр.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 8

В. Сойко, Монтреаль	50.00
Інститут Дослідів Волині Вінніпеґ	25.00
д-р П. Пундій, Чикаго	25.00
д-р І. Скрипух, Брентфорд	25.00
В. Бойко, Джерзі Сити	20.00
І. Дороховський, Монтреаль	20.00
Г. Корбяк, Роземонт	20.00
В. Михайлів, Філядельфія	20.00
З. Вацек, Макоти	19.00
П. Босик, Гемтремк	15.00
В. Баніт, Ст. Ленард	10.00
С. Березовський, Чикаго	10.00
М. Білас, Енґлвуд	10.00
Т. Буртняк, Гамілтон	10.00
І. Вакарик, Банф	10.00
П. Вариха, Йонкерс	10.00
С. Долгий, Парма	10.00
Л. Дончук, Філядельфія	10.00
І. Кардашинець, Стратфорд	10.00
З. Клюфас, Гайленд	10.00
І. Мазуренко, Айслінґтон	10.00
В. Мерещак, Ворм Мінерал Спрінґс	10.00
І. Палій, Йонкерс	10.00
Н. Пелех, Вестон	10.00
І. Рудик, Бирлінґтон	10.00
Л. Сохоцька, Парма	10.00
І. Тесля, Торонто	10.00
д-р М. Ярославська, Ню Йорк	10.00
О. Лукасевич, Філядельфія	8.66
А. Маценко, Едмонтон	8.00
М. Дідух, Монтреаль	7.00
І. Левицька, Торонто	6.00
Д. Цап, Стратфорд	5.89
Л. Артимишин, Вудсайд	5.00
Й. Бадинський, Фінікс	5.00
П. Беца, Валрико	5.00
С. Білий, Роєл Овк	5.00
І. Бойчук, Вест Трентон	5.00
П. Бурак, Бімсвілл	5.00
Б. Бурачинський, Флоргем Парк	5.00
В. Варецький, Філядельфія	5.00
З. Возьний, Баррінґтон	5.00
А. Волошин, Парма	5.00
Ф. Гаврушків, Ґошен	5.00
Ю. Гвоздулич, Вінніпеґ	5.00
С. Гуссар, Рочестер	5.00
Р. Ґлух, Елмгирст	5.00
Н. Дністрян, Каллікун	5.00
Гр. Захарко, Філядельфія	5.00
С. Капелян, Дітройт	5.00
М. Качмар, Дітройт	5.00
Н. Кравців, Гартфорд	5.00
О. Кусів, Голливуд	5.00
В. Кух, Денвілл	5.00
С. Максимів, Ля Саль	5.00
І. Манґапас, Ляшін	5.00
М. Нечепоренко, Джефферсон	5.00
Е. Орищук, Монтреаль	5.00
Т. Орловська, Норвелл	5.00
К. Пастерник, Монтреаль	5.00
А. Петрик, Смовк Лейк	5.00
М. Піхурко, Парма	5.00
Р. Погопек, Вінтер Парк	5.00
Ю. Пригода, Бінґгемтон	5.00
Б. Принада, Картерет	5.00
М. Рінаш, Вебстер	5.00
А. Сваєсон, [illegible] Альто	5.00
Н. Свиєтун, [illegible] Пол	5.00
Ф. Слободяник, Дрексел Гилл	5.00
Ю. Терлецький, Мт. Поконо	5.00
А. Фотій, Форт Лодердейл	5.00
В. Боярський, Юніон	3.52
С. Ґанас, Монтреаль	3.00
І. Козак, Ґарнервілл	3.00
І. Мовчан, Монтреаль	3.00
П. Фута, Рочестер	3.00
М. Волинець, АПО Ню Йорк	2.00
В. Думанчук, Чикаго	2.00
Л. Ґавур, Торонто	2.00
М. Іващенко, Балтимор	2.00
Т. Корohишин, Олін	2.00
І. Леник, Вестон	2.00
С. Лонишин, Сомерсет	2.00
Й. Сахно, Сен Гозе	2.00
Б. Котис, Кендел Парк	1.00